

BAJAI HIRLAP

Politikai lap.

Megjelen minden csütörtök és vasárnap reggel.
Előfizetések és hirdetések Kollár A. könyvkereskedésében
vétetnek fel.

Felelős szerkesztő:
Nemes József dr.
Szerkesztő: Attlay.

Előfizetési árak:
Egész évre 10 kor., félévre 5 kor., negyedévre
2 kor. 50 fill. — Egyes szám ára 10 fillér.
Hirdetések jutányosan számítanak.

Városi lehetetlenségek és még valami.

Maholnap beköszönt a tavasz. Ismét egy tavasz s a tél pusztításai reparálásához lát a természet. Látjuk-e mi is legalább a pusztításokat, a kopásokat városzerte, ha már erődöket állítani a jövő tél számára nem akarunk.

Mindenféle titulust kell már keresnünk hogy polgártársaink figyelmét lekötthesük pár percre mondani valóinkra s ők rezignáltan dobják el a lapot, mert mindig csak reménytelen óhajaink ismétlődnek benne. Mi tudjuk ezt s mi mégsem tudunk hallgatni. Városunk szegény, nyomorult, jobb sorsra érdemes városunk iránti nagy szeretetünk készlet a szó-lásra. Kissebb gondunk is nagyobb természetesen annál, sem hogy törőd-nék azzal, hogy azok a bizonyos Én-ek komolyan vesznek e bennünket vagy se. Jól tudjuk, hogy ők már természetüknél fogva az erkölcstelen konclesés és rut önzésnek tendenciáját szimatolják rögtön, mihelyt valami nem az ő ócska lom-tárukból került elő. Csakhogy látjuk azt is, hogy publikumunk már nem igen reagál a kongásra. Észreveszi ugyanis, hogy az értelmi világban is annál kongóbbak szoktak a tárgyak lenni, minél üresebbek, und alltäglicher macht keinen Eindruck.

De hogy a bajai hatóságra lényege-sebb és életbevágóbb kérdés ne létez-zék, mint a már mindenfelé megnyug-vással elintézett új adótörvény teljes revíziója, vagy az ipartestületi liceális előadások tulszofulása miatti megoko-latlan s igazán nevetséges ideges nyug-talankodás és tanuidzés; hogy Baja városa bürokratikus ügyei egy ekkora testületet, mint amekkorát városházunk szép palotája, melegen fűtött termei befogadnak, e testület szellemi erejét és fizikai erejét annyira igénybe venné és kimeritené, hogy egy árva tapodtat se lehessen tenni városunk fejlesztése életbe-vágó problémáinak realizálására: ez le-sújtó. Szeretném tudni olvasta-e polgár-mesterünk Bárczy legujabb rendeletét? Nem tartalmazna-e számunkra is némi tanulástot?!

Minden város mozgolódik. Fejlődő városaink belecsmömlöttek a 48-as és 67-es apyarkodásba, legszentebb és leg-harmonikusabb pártpolitikájuk a város érdeke. Nézzük csak Temesvárt, Deb-recent, Pozsonyt, Gyórt, Szombathelyt, Kaposvárt stb. Nincs ott negyvenyolc

és hatvanhét, ha a város érdekéről van szó. S aztán valóságos frissen szántott ugar képét nyújtja egy-egy Temesvár, mikor a tél lekötötte energiák úgy ta-vaszra virradóra felszabadulnak. Fene-kestől újra éled minden s tör magasba egy nagyszerű jövő reményeként. Munka, megbecsülhetetlen munka folyik itt is ott is, intézményeiben és eredményei-ben messze jövőre kiható áldásos munka. Nálunk pedig zavartalan téli álmukat alusszák a már-már beomlással fenye-gető barlangban. Az egyetlen biztató, hogy pénzről álmodnak. Erősen össze-szorítják markukat, pedig semmi sincs benne.

Hiába bök oldalba a B. H s biztat a kedvező alkalom kihasználására, amikor büntetlenül lopni lehet. Hiába hangs-lyozzuk, hogy az augsburgi németnek rettenetes sok a pénze s könnyen hozzá-férhető, azt felelik: Drescher-ék 1886-ban kettős Wertheimba zárták s a kasszafurás teljesen ki van csukva. A meggyőződés hangján mondják s mi elhisszük. Hát mit csináljunk egyebet?! De másik ol-dalra fordulni mégsem engedjük őket. Ajánljuk nekik, hogy lássanak hát a pénz csináláshoz. Verjenek, mint másutt ver-nek. Mi ugyanis nem vagyunk hajlandók elhinni, de ha nyársra huznak sem hisz-szük el, hogy ez utszéli gázgyáron, melynek csak a drága pénzünktől du-zadó zsebei szembeötlők, ha nem is ég a lángja a szerződészerűleg előírt 12 normális német gyertya lángjával, leg-többször még Auer strimflijével sem — mondom, mi nem hiszük, hogy ezen kifogni nem lehetne.

Biztatnak is bennünket, hogy csak hallgassunk, már folynak az ügyek, lesz villanyvilágítási részvénytársaság s aztán jaj Riedingeréknek Majd megpuhítják őket. S velünk mi lesz? Hát nekünk lesz villanygyáru, lesz szép világításunk és — és lesznek koncessziók. Mondom borzasztóan rettegünk a koncesszióktól. Csak egy dologról volnánk biztosítva, vajjon a gázgyár koncessziói elég oku-lást nyújtottak-e a jövőre nézve? Az égre kérünk minden illetékes tényezőt, annak idején ne felejtse el 1886. szept-ember 1-ét!

Mi ugyan soha soha fel nem ülnék a gazdasági liberalizmus zsebrák szo-fisztikájának. Szerinte a városnak csak az lehet a hivatása, hogy polgárai gyű-mölcöző gazdasági munkásságának külső előfeltételeit létesítse. Csak utca és utépítésről, a rendről és közbiztonságról gondoskodják a város; aztán lásson hozzá, hogy az üzleti forgalom jobb le-

bonyolítására szolgáló intézményeket lé-tesítsen (pl. vásárcsarnokokat), különben engedje át a gazdasági tevékenység egész területét küzdelem nélkül a magán vállalkozóknak.

Egy óriási nagy hazugság ez ma. A városnak óriási kötelességei vannak, a szükséges pénze meg hiányzik. Polgár-sága átlagát agyon nem préselheti. Ha a gazdasági liberalizmus bölcsességét be-veszi és egyesek zsebeit tölti meg, fel-tétlen felkopik az álla. Mindenütt, de mindenütt mint elkerülhetetlen szükség-et, mint legelemibb kötelességet látják ma-már, hogy a városi igazgatásnak magá-nak kell átvennie a gazdasági tényke-dések mindazon részeit, melyeknek álta-lános kihasználása és kifogástalan funk-cionálása a községekre és ezek polgáira nézve egyenesen léterdekek. Ez vonat-kozik egyes helyi különlegességektől eltekintve a csatornázás, utcatisztogatás, vágóhidak, vízművek, adott esetekben a fürdőházak, fertőtlenítő intézetek, élelmi-szer vizsgáló hivatalok közegészségileg fontos üzemeire; továbbá a világossággal és erővel való ellátást célzó intézmények létesítésére (gáz, villanyvilágítás) s a nyilvános forgalom lebonyolítására (közuti vasutak). Ez a városi industrializmus az összes német városok (boldogulásának) egyetlen titka. S tapasztalás szerint a város-tudományak legnagyobb modern gyakorlati vívmánya. Szeretném én tudni, ha x. y. tud óriási befektetést eszkö-zölni, mondjuk pl. akárcsak magánfo-gyaszttásra szolgáló villanyteleplétesítésére, miért ne lehetne ez x. y. a város maga? A németországi városokban a városi üzemek egész sorozata mutatja, hogy a közüzemek kezeléséből a közigazgatás nehézsége teljesen eliminálható s hogy a sokat vitatott kereskedői gondosság sem hiányzik azokból. Ez utóbbi külön-ben is ép úgy hiányozhatik egy magán-vállalat alkalmazottjában, mint a városi üzem vezetőjében. Szó sincs róla a ve-zetőségre feltétlenül kényelmesebb a koncesszió és a magánvállalkozó; de nem a leghitványabb lelkiismeretlenség-e ez a városokkal szemben?!

De még valamit. Nagyon ajánlom, mielőtt megint valami egetverő ostoba-sággal guzsba kötnők magunkat, gon-dolkozzunk az ugynevezett kooperatív rendszer felett is. Ha a város a tőkét adja s a létesített telepet bérbeadja, akkor is sokkal-sokkal jobban jár, mintha a koncesszió terére lép és egyesek po-cakját növeli. A bérlő a maga bőséges gyakorlati tapasztalatait és leleményes-ségét érvényesíteni fogja az üzem pros-

perálása érdekében. A város ily módon rövid időn belül egy a bérlő kockázata mellett, a kezdet nehézségeim már átesett, időközben kellően megismert üzemet vehet saját kezelésébe. Nem hasból beszélek, ha nincs is helyem a hosszas megokolásra. De ha Kolozsvárott, Besztercebányán, Esztergomban, Vácott, Lőcsén, Zalaegerszegen, Zomborban, Kőszegen, Siklóson stb. bevált a módszer a villanytelepet illetőleg, szeretném tudni nálunk miért ne válnék be, ahol három magánháznak kifizeti magát a külön-külön telep felállítása.

Ha tehát számtalan kétségbevonhatatlan tény konstatálja, hogy a közüzmek municipalizálása nemcsak önmaguk költségeit fedezi, hanem elsőrangú jövedelmi források is egyuttal a városokra nézve és szociálpolitikai érdekeket is oldanak meg, akkor mit rágódunk kereskedelmi iskolákon, egy minden önámításunk mellett is feltétlenül szerencsétlen vállalkozáson, improduktív flancikken nyomoruságunk takarására és miért nem létesítünk egy magán fogyasztóknak és ipari céloknak szolgáló villanytelepet, ha már másként megköti a gágyár a kezünket? Miért nem??

Delta.

Városi közgyűlés.

— **Vita a plébánia épület körül.**
— **Kétrendbeli felirat a kormányhoz.** —

Elvitatathatlan, hogy ha a közgyűléseinken annyit tudnának a város érdekében végezni, mint a város nevében szépen énekelni, városunk a városok mintaképe volna. Mert énekelni azt tudnak. Az éneklésből azonban a koldusok és a hőstenorok élnék meg. Koldusok azok nem vagyunk, de hőstenorok, oh igen, azok volnának. A tegnapi közgyűlésen két népszerű ária került bemutatásra: az adórevízió és az általános választói jog. Ki is vágta ott a felső cért. A közgyűlés elhatározta, hogy az általános választói jog érdekében az országgyűléshez újból felír. Igaz, hogy egész Európában, még Angliában sincs az általános választói jog megvalósítva. Igaz az is, hogy a szövetkezett ellenzék sem kívánja az általános választói jogot a választójogi tervezetben. De itt sem Európa, sem a munkapárt, sem az egyesült ellenzék választójogi tervezete, illetve javaslata nem imponál. Itt csak az üres jelzavak dominálnak.

Elhatározták továbbá, hogy az adórevízió érdekében felírják az országgyűléshez. De, hogy mi okból, mily irányban és mi célból kéri az adórevíziót, azt feleslegesnek tartják precizírozni és kifejtetni. A jelszó ereje győzött itt is.

Hiába mutatta ki az adóügyi tanácsnok, hogy az új adótörvények az adózó polgárookra jóval kedvezőbbek a régi adótörvényeknél. Hiába hivta fel az indítványozót indítvány tartalmi részének előterjesztésére és megokolására. A közgyűlés a tanácsi különvélemény mellé állott, amely a városi polgároknak a pótdadó kiterjesztésének áldását kéri többek közt a kormánytól. A városi háztartás egyensúlyának helyreállítását más városokban, mondjuk Szabadkán, nem népszerű és felfújt jelszavak felvetésétől, hanem egyszerű városi gazdasági és finansziális politika inaugurálásától és keresztülvételétől várják.

A közgyűlés lefolyását részletesen a következőkben ismertetjük:

A város törvényhatósága tegnap délután tartotta a havi közgyűlést Hegedűs Aladár dr. kir. tanácsos, polgármester elnöklésével.

A bizottsági tagok meglehetősen szép számban vettek részt a gyűlésen, amelynek sok fontos pontja volt s amely a megszokottan egyhangú gyűlésektől heves vitái miatt is elütött.

A tárgysorozat első pontjaként a polgármester időszaki jelentése került napirendre. A polgármester a közigazgatás rendes menetéről adhat csakis számot, mert az elmúlt hóban semmi különösebb dolog nem fordult elő. Szabadságáról való visszatértét annál is inkább örömmel veszi tudomásul a közgyűlés, mert a polgármestert a város nehány fontos és elintézetlen dolga szolgáltatta vissza hivatalába, holott megrongált egészségének még hosszabb szabadságra lett volna szüksége. A jelentés megemlékszik továbbá a budapesti deputációról s arról a küldöttségéről, amellyel a város legifjabb Szemző István főispáni installációján képviseltette magát. Végül jelenti, hogy a Mérey Lőrinc halálával megüresedett bizottsági tagságra Meskó Zoltán lapszerkesztőt választották.

A jelentés tudomásul vétele után hosszas vita keletkezett a r. k. plébánia lak ujjáépítése tárgyánál. A vitában Klein Rezső, Bajaj Péter, Tury Mátyas, Weisz Nándor, Rajk Aladár és Meskó Zoltán vettek részt. Klein Rezső a plébánia telkének tulajdonjogára vonatkozólag kér felvilágosítást. A kérdéshez Tury Mátyas és Bajaj Péter is csatlakoznak. Weisz Nándor referens jelzi, hogy az e kérdés tisztázása kiküldött jogügyi bizottság szerint jogi akadály az építésnek nincs, mert a telék a bajai kat. hívők általánosságáé s így a rendelkezési jog a városé, mint pátrónusé. A közgyűlés végül Rajk Aladár azon módosítói indítványát fogadja el, hogy az építés elő ne gördítsenek akadályt, de az építési árlejtés kiírásával egyidőben kezdjenek tárgyalást e kérdés végleges tisztázására, hogy a város későbbi e telekre vonatkozó terveiben ne legyen akadályozva.

Tudomásul veszi ezután a közgyűlés a közillemhely felállítása költségeit, a kereskedelemügyi miniszter jóváhagyását a baja—bezdán—zombor—apatin—szondi h. é. vasút céljaira megszavazott 40000 koronára vonatkozólag, Kolozs megye azon átiratának, hogy a gazdasági munkaközvetítő tiszteletdíját emeljék fel, továbbá Szeged azon kérelmének, hogy a bpest—orsovai és nagyvárad—fiumei vonal gyorsvonataihoz III. oszt. kocsikat kapcsoljanak, — pártoló felterjesztését. A vasuti parkban létesítendő kioszk felépítésére Singer László vasuti vendéglősnek, mint legelőnyösebb ajánlattevőnek ad engedélyt a közgyűlés.

Erdélyi főjegyző a közigazgatási bizottság második félévi jelentésének azon főirátát jelenti, amely az adótörvények revíziójára vonatkozik s ugyanakkor rátér a közgyűlés Klein Rezső indítványának tárgyalására Klein Rezső a törvényhatóság sulyában inkább bizik s ezért ennek állást foglalását óhajtja. A városi tanács Erdélyi külvéleményével szemben az indítvány elvetését ajánlja, egyrészt indokolatlansága folytán, másrészt pedig Móder adóügyi tanácsnok azon ismertetése révén, amellyel az új adótörvények lényegére rávilágít Tury Mátyas, Reich Vilmos, Rajk Aladár, Klein Rezső, Meskó Zoltán, Valentin Emil és Monostori Gyula pártoló felszólalása után Nemes József tb. ügyész javasolja, hogy a közgyűlés a közigazgatási bizottság határozatát emelje közgyűlési határozattá, és hangsúlyozza, hogy az ily értelmű határozat az indítványnak komolyságot és sulyt ad. A közgyűlés Klein indítványát ezután egyhangulag elfogadja s az indokolás megszerkesztését a tanácsra bizza.

Kassa átiratát az általános választói jog érdekében Valentin Emil és Meskó Zoltán felszólalása után 4 szótöbbségi határozattal pártolólag terjeszti fel. Majd jóváhagyja a törvényhatóság a Kiscsávoly városrészben építendő állami elemi iskola terveit és költségvetését és néhai Spitzer Károly által polgári iskolai tanuló és iparostanonok jutalmazására tett 2000 korona alapítványról szerkesztett alapító levelet. Bajaj Péter és társai felebbazására az az feltárja fektetési munkálatokra újabb árlejtési pályázatot írnak ki. Müller József és társainak indítványát a vásártérnek háztelkekre való

parcellázására vonatkozólag helyesléssel fogadja bár a közgyűlés, de a jelenlegi gazdasági és Baja építési viszonyait tekintetbe véve nem találja időszerűnek a megvalósítást, amely csak ártalmas telekspekulációkra adna alkalmat.

A közgyűlést végül még számos kevésbé fontos ügy és az elmaradhatatlan fizetési előlegek letárgyalása után az elnököl polgármester öt órákor zárta be.

Szénné égett öregasszony.

— **Rejtélyes eset Szeremlén.**

— **Öngyilkosság, gyilkosság, vagy szerencsétlenség?**

— **»A falu boszorkánya.«**

— Saját riportunk. —

A szomszédos Szeremle falusias csendjéte ezideig csak a jegyzőválasztás s egyéb korteskedések lármája tette hangossá, egy idő óta azonban a bicskázások mindig nagybodó tért hódítottak maguknak s a szenzációsabb bűnesetek közül is csak nemrég kettőnek Szeremle volt a színtere. Most pedig egy újabb rejtélyes ügy foglalkoztatja az ottani csendőrséget, amely a legnagyobb eréllyel nyomoz egy rejtélyes haláleset körül.

Szeremlén Buday Jánosné általában a falu boszorkányának hívták s megvoltak győződve, hogy a hatvanéves öregasszony az ördöggel cimborál, A férje, aki napszámba járt dolgozni s néha napokig elmaradt hazuról, maga terjesztette a legbuzgóbban a feleségéről szóló babonás híreket. Az elmúlt csütörtökön Buday János Bátormonostoron volt napszámban s csak vasárnap került haza. Csütörtök óta az öregasszonyt sem látták a falubeliek, pedig azelőtt állandóan kószált a faluban. Délelőtt egyik csendőr Budayék düledező viskója előtt ment el s éggaszagot érzett a házból, de nem gondolva semmire sem nem ment be a házba. Vasárnap délután azután Buday János Bajára jött Pollermann Artur tb. tiszti és szeremlei községi orvosért, mert feleségét borzalmasan összeégve találta otthon.

Pollermann dr. azonnal kiment Szeremlére Buday házához, ahol a tökéletesen összepörkölt s égett szobában borzalmas látvány tárult szeméi elé. A félig leégett ágyon ugyanis keresztben feküdt a felismerhetetlenségig összeégve Buday felesége. Az orvos megvizsgálta a borzalmas hullát és konstatálta, hogy a halált közvetlenül fulladás és csak közvetve okozta az égés, továbbá megállapította azt is, hogy a hulla már négy nap óta fekszik a szobában, amelyben kiálthatatlan bűz terjedt el.

Pollermann dr. azonnal jelentést tett a csendőrségnél a rejtélyes esetről s bár azóta erélyes nyomozás folyik, ezideig nem sikerült teljesen fényt vetni az öregasszony halálára. Buday az állítja, hogy ő vasárnap reggel ment haza Szeremlére s akkor fedezte fel a szerencsétlenséget. Szerinte felesége, aki állandóan pálinkázott, részeg állapotban készakarva vagy véletlenül gujította meg az ágyat, amelyből nem birt menekülni. A hullán külérőszak nyomait az égési sebek miatt nem lehetett felfedezni s gyanússá az esetet főleg a szomszédok valómása teszi. Köztudomású volt ugyanis Szeremlén, hogy Buday állandóan veszekedett feleségével s sokszor verte meg részegsége miatt. Ezenkívül állítólag gyakran fenyegette is feleségét, akitől minden áron szabadulni szeretett volna Buday, akit egyáltalában nem hatott meg felesége borzalmas halála.

A csendőrség a hiányos vallomások alapján ezideig nem tartóztatta le Budayt, de a legnagyobb eréllyel folytat az irányban kutatást, hogy az öregasszony halálát tényleg véletlenség idézte e elő s nem esett-e esetleg férje gyűlöletének áldozatául.

HIREK.

— **Eljegyzés.** Szántó Ede ivr. polgári iskolai tanár leányát Ilonkát eljegyezte Csillag Imre Budapestről.

— **Városi hírek.** A kultuszminiszter jóvá hagyta a színház és városi vendéglő építésére vonatkozó közgyűlési határozatokat — Egy bárszínház Baján való létesítése érdekében egy fővárosi részvénytársaság tárgyalásokat kezdett a várossal. A tervet legközelebb részletesen ismertetjük.

— **A helyi újságírók köréből.** A „Baja” város politikai lap hoinarj számától kezdődőleg új szerkesztőt kap Ernst József személyében. Ezzel egyidőben a lap kiadót is cserélt. Az új kiadó Kazal József nyomdatulajdonos. Felelős szerkesztő és lapulajdonos továbbra is Meskó Zoltán marad.

— **Halálozás.** Sulyos csapás érte lapunk kiadóhivatalának vezetőjét Schwéger Istvánt és feleségét Zich Emmát 8 éves Klára leánykájuk elhalálózásával. Az elhalt kisleányt hét-főn temették a kálvária sírkertben lévő családi sírboltba.

— **Liceális előadás.** Folyó hó 23 án, vasárnap délután Unger Barnabás dr. főgimnáziumi tanár tart előadást Goethe és Schiller költői egyéniségéről. Az előadás nem a városi színház közgyűlési termében lesz mint régebben hirdetve volt, hanem a főgimnázium tornatermében. Itt tartják meg a többi, még hátralevő ismeretterjesztő előadásokat is. Az előadás kezdete 4 óraker. A 20 filléres belépőjegyeket Kollár A. és Wagner A. könyvkereskedésében lehet kapni.

— **A kath. Legényegyesület** liceumán jövő vasárnap Barcsai József tanítóképzőintézet tanár tart előadást „A gyermekszobából” címen. A részletes programot jövő számunkban közöljük.

— **Színészet Baján.** Könyves Jenő staggi one társulata, mint már többször jeleztük holnap, csütörtökön kezd meg háromhetes szízműsorát, amely elé nagy érdeklődéssel néz a város publikuma, amint azt a Jeszenky Dezsőnél, a társulat szimpatikus titkárnál szépszámban jegyzett bérletek is bizonyítják. Az első hét műsora a következő: Csütörtök: Ibsen: kisértetek; pénteken: Knoblauch: Faun, szombaton: Bisson: Válás után, vasárnap délután: A gólya, este: Aranykakas bohózatok; hétfőn: Vojnovits: A napra forgós hölgy; kedden: A hűtlenség iskolája. Az első hét műsora tehát majdnem mind újdonságból áll.

— **A kisbuda gyilkosság** ügyében ma újabb fordulat állt be. Az ügyesség ugyanis letartóztatta a meggyilkolt öregasszony fiának sógorával vadházasságban élő Horváth Julist és ennek anyját Melkvi Jánosné. Erős a gyanu hogy mindkettőjüknek tudomásuk volt a gyilkosságról.

— **A bajai ivr. Nőegylet** az elmúlt vasárnap tartotta ez évi rendes közgyűlését, amelyen az elmúlt év zárszámadását tárgyalták. 8943 kor. 61 fill. összforgalom mellett 218 kor. 09 fillér vagyonszaporodás mutatkozott. A szegények felségélyezésére 4888 kor. 70 fillért fordítottak. Az egylet vagyosa ma 23296 02 korona, mely takarékpénztári betétekben és értékpapirokban van elhelyezve.

— **Kivándorlás.** Az elmúlt hóban Bajáról ketten vándoroltak ki Amerikába mégpedig Molnár Jánosné és Petrovácz Andrásné.

— **Megőrült kocsi.** Fendrich Sándor bajai bórkereskedő Irits János nevű 38 éves kocsi a tegnapi hirtelen megőrült. A szerencsétlen ember berohant Fendrich házszobájába és ott törni-zúzni kezdett mindent, majd az ágyban fekvő Fendrichre támadt. Szerencsére Fendrich segélykiáltásaira még idejében berohantak hozzátartozói, akiknek sikerült a dühöngő őrültet lefogniok. Beczassy dr. tiszti orvos a közkörház elmeosztályára szállította a szerencsétlen embert, akin már többször mutatkozott az elmebetegség nyomai.

— **A képviselőházi őrség parancsnoka.** A képviselőházi őrség parancsnoka Horváth Lajos nyugalmazott huszárezredes, ennek segéd tisztje pedig Szunyogh Pál honvédfuszárfőhadnagy. Szunyogh néhány évig Baján is állomásozott.

Liceális előadások.

Ember ember hátán állott már vasárnap d. u. a főgimnázium nagy tornatermében s még mindig toladott a közönség. Szépnek, érdekesnek és roppant tanulságosnak ígérkezett Palotai Irén tanár előadása „A Földközi tenger partjain.” S a közönség tényleg nem csalatkozott, mert egy igazán kiváló előadásban gyönyörködhetett.

Egy élvezetes órában végig hajóznak a Földközi tengeren, az emberi művelődés e legnagyobb fejlesztőjének partjai mentén. Nemcsak történelmi szempontok teszik ezt érdekessé és a népek millióira vonzóvá, hanem csodássá varázsolta annak partjait a nagy természet alkotójának művészi keze is. Itt találkozik egymással a tropusok és a mérsékelt égöv flórája, világa. A zafirsínű tengerből kiemelkedő sárga tengerpart, melyen magas és keskeny házak sorakoztak városokká, a buja növényzetű rétek és sötétszínű erdők, melyek szép menedékes fasorokkal egyaránt meglepnek bennünket itt találatok. A magasban hatalmas jege nyék, szilfák, platók, gesztenyék ringatják sudaraikat. A dus vegetációnak megvan itt az ellentéte is. Kopasz, fehér sziklák ásitóznak az oajta és parafa erdők felett, melyeken csak itt ott mutatkozik egy egy árva repkény vagy mohlepel. Tündérek városvilága váltakozik a sivatagok kopár és a havasok dermesztő vidékével. S e gyönyörű, e vonzó, e boldogságot kínáló keretben felvonulnak előttünk a Gibraltártól kiindulva szép színes képekben a francia, olasz, görög, török, kisázsiai, afrikai partok. Hosszabb-rövidebb időt töltünk Marseille, Niza, Genua, Nápoly városokban, Szicília szigetén, Athénben, Konstantinápolyban, Jeruzsálemben, Alexandriában, Tunisz és Algírban. A legnagyobb élvezettel szemléljük a városok és szigetek nevezetességeit, társadalmi életét, a kolostorokat, monumentális épületeket, világhírű fürdőket és tengeri kikötőket.

A nagyszámú közönség tündető ovációja tanuja, hogy Palotai tanár kiváló munkát végzett. A képeket Grész Leó, főgimnáziumi tanár vetítette nagy hozzáértéssel.

E előadás után a közönség egyrésze sietve távozott az ipartestület nagy termébe, hogy az öt óraker kezdődő másik előadásra is jelen lehessen. Zsufolva taláta azonban ezt is már. Nagyon válogatott műsor keretében tartotta meg itt Bány Boldizsár tanár „Képek városaink multjából” című előadását. Mint az afféle jó magyar historikus szeretettel csüng népünk patriarchális multján, élvezettel és gyönyörűséggel elmereng a rég mult időkön s a régi jó világnak ezerféle autochton szokásai és intézményei különös figyelme tárgyai. Bele-bele vegyül annak a tisztán magyar világnak befolyásolatlan, zavartalan mindennapi életébe s szinte fáj neki, hogy körüti kocsiását be kell fejeznie s az ezerféle nyugati hatástól tarkított modern társadalmi rendbe visszatérnie.

A város külső formája dolgozatának a kerete. Benn a rend, közbiztonság és a kezdetleges adminisztráció funkcióit a józan eszű bírő, az esküdtek és a városi tanács végzik. A városok védelme az állandóan veszélyeztetett béke idejében gondoskodásuk fő tárgya. Le kiismeretes figyelme kiterjed a magánélet legaprólékosabb mozzanatára is, ha ez bármiféle kapcsolatban van a nyilvános étellel. A tulhajtott fényűzést korlátozzák, az osztályok ruhaminőségét nagyjából körülírják. Aki meg nem tartja, száz forintot fizet, cselédrel ott, ahol érik, lehúzzák. Tíz órán túl korcsmázásnak helye nincsen. A meghívható vendégek száma, a feltalálható fogások mennyisége pontosan körül van írva stb. Az utcáról betérünk a házba. Végigszemléljük a berendezést, megismerkedünk a lakókkal, azok ruházatával, bujjával, örömeivel. A közönség lelkesen ünnepelte az előadót.

A program többi száma is a megszokott szinten állott. László és a képezde növendékeiről már csak ismétlésekbe kellene bocsátkoznunk, ha remekléseiket méltányolni akaránk. Molter Frigyes drámai monológja kitűnő szavalt volt.

Figyelő.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives tudomására hozni, hogy ma csütörtök február hó 20-ikától kezdve a világhírű Münchener Paulaner Sörfőzde Részvény Társaság

Szalvator sör poharanként nálam k a p h a t ó. :-

Szives figyelmebe ajánlom a nagyérdemű közönségnek ezen különlegességét, amely az összes eddigi sörkülönlegességeket felülmulja.

1 pohár 44 fillér.

Teljes tisztelettel

Preimajer Pál

casino vendéglős.

16851/1913. számhoz.

Földhaszonbérleti hirdetés.

A m. kir. terézianumi alap bátaszéki uradalmanak Tolna vármegyében, Bátaszék község határára fekvő Leperd pusztai 732 1456 1600 holdas birtoko 1913. ávi október hó 1-től 1925. évi szeptember hó 30-áig, vagyis tizenkét évre terjedő időtartamra leendő haszonbérbeadása iránt, az alulirt miniszterium IX. ügyosztályában (Hold utca 16. szám III. em. 44 ajtó.) 1913. évi március hó 10-ik napján déli 12 óraker zárt ajánlatu nyilvános versenytárgyalás fog tartatni.

Az 1—1 koronás bélyeggel ellátott, lepecsételt ajánlatok az alulirt miniszterium segédhivatalának igazgatóságánál legkésőbb 1913. évi március hó 10-én délelőtt 11 óráig benyújtandók. A borítékon jelzendő: „Ajánlat a Leperd pusztai birtok, test bérletére.” Az ajánlatban nem a holdankinti, hanem az egész birtokra beígért évi haszonbér számokkal és betűkkel kiirandó.

Az ajánlatok csak akkor tárgyalatnak, ha a kiszolgáltatót ajánlati minta perrendszerűleg, két tanu előttemezésével van aláírva.

Bánatpénztől 3300 korona készpénzben vagy óvadékképes érték papirokban bármelyik állami (adóhivatali) pénztárnál teendő le és az arról szóló letéti nyugta az ajánlathoz csatolandó. E kése érkezett, kellőleg ki nem állított, vagy fel nem szerelt ajánlatok, valamint az utóajánlatok figyelemre vételre nem számíthatnak. Akik gyámság, vagy gondnokság alatt állanak, ugysintén olyanok, akik a közalapokkal szemben tartozásban vannak, vagy bármely címen perben állanak, a versenyből kizáratnak.

A részletes versenytárgyalási feltételek, nemkülönbön az ajánlati minták a vallás- és közoktatásügyi miniszterium IX. ügyosztályában, a segédhivatali igazgatóságnál, Budapesten, valamint a bátaszéki uradalom felügyelőségénél Bátaszéken, a hivatalos óraker alatt megtekinthetők.

Budapesten, 1913. évi január hóban. 1646
A vallás és közoktatásügyi m. kir. Minisztertelől.

MEGJELENT!

és itt helyben minden hirlapárusítónál kapható a

FIDIBUSZ

legújabb száma

Ára 12 fillér.

Jó házból való négy közép iskolát végzett
fiut tanulóul fölvesz
KOLLÁR A. könyv- és papirkereskedés.

16852. számhoz.

Állatteladási hirdetés.

A m. kir. terézianomi alapítvány bátaszéki uradalmának bérbeadása illetékében az uradalom tulajdonát képező állatállományból 1913. évi március havában nyilvános szóbeli árverés eladásra kerülnek hidegvérű lovak, faj magyar szarvasmarha, vöröstarka tinók és merinó rambonilet juhok.

Az árverés a következő napokon tartatik meg és mindenkor reggel 9 órakor kezdődik.

1. Március hó 27-én Csikómajorban ardeni mén (2 drb.) muraközi csikó (68 drb.), 2 és 1 éves tarka tinó (164 drb.) 1 éves tarka bika (40 drb.)

2. Március hó 28-án Orbó pusztán magyar bika (öreg, 3, 2 és 1 éves összesen 46 drb.) magyar tehén és üsző (246 drb.) öreg és 2 éves anyajuh (528 drb.) ürük (420 drb.)

3. Március hó 29-én Óberek pusztán 4, 3, 2 és 1 éves magyar tinó (111 drb.) öreg 2 és 1 éves anyajuh (1197 drb.) öreg, 3 és 2 éves kos (114 drb.) 2 és 1 éves ürük (257 drb.) a lovak, szarvasmarhák és kosok darabonként, míg az anyajuhok és ürük kisebb nagyobb csoportokban kerülnek eladásra a kikiáltási áron aluli ajánlatok el nem fogadtatnak.

A vételár azonnal készpénzben fizetendő. Az eladott állatok a vételár lefizetése után vevők tulajdonába mennek át és az eladó uradalom értük semmiféle további szavatosságot nem vállal, megengedi azonban, hogy azok az árverést követő 48 órán át vevők költségére és veszélyére az uradalom területén tartassanak.

Bővebb felvilágosítást az alulírott minisztérium IX. ügyosztálya (Báthory-utca 11. sz.) és a bátaszéki uradali tisztség ad.

Budapestben, 1913. január hó 31-én.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterium.

Házak és háztelkek eladása

a Kenderesi zug-utcában lévő kertem, mely alkalmas háztelkeknek is, a sporttelep tőszomszédságában és abban lévő ház, Deák Ferenc, Petőfi Sándor, Czifusz Ferenc utcában lévő házaim és háztelkeim kedvező feltételek mellett szabad kézből eladó. Ugyanott egy nagy raktár és nagy istálló azonnal kiadó. Bővebb értesítés nyerhető a tulajdonosnál: 1632

Deák-utca 21.

Horgony-Syrup. Sarsaparillae
Vertéltítőszor. Üvege 3.80 és 7.50 kor

Horgony-Liniment. Capsici compos.

A Horgony-Pain-Expeller pötléka.
Fájdalomenyhítő bedörzsölés
moghülségnél, rheumánál, köszvényűnél stb
Üvege 80, 1.40, 2 - kor

Horgony-Vas-Albuminat.
Tinktara.
Vérszegénységnél és sápkórnál. - Üvege 1.40 kor.

Beszerezhetők a legtöbb gyógyszerboltban vagy közvetlenül
RICHTER dr. az „Arany országn”-hoz oltmzett prágai (1. Elisabethtraße 5) gyógyszerüzéből.

Raktár Magyarország részére:
Török József gyógyszerüzében BUDAPEST.

PALMA

a valódi
MAUCSUK-CIPŐSAROK DOBOZA, MINŐSÉGE: ARANY

8512

Eladó - szőlő -

a fehér Kőhegyi dűlőben. Bővebbet a tulajdonosnál
özv. HORÁNSZKY LÁSZLÓNE.

BIOGLOBIN!

Vérképző ital! Uj erőt ad!

Ki idegesnek, erélytelennek, ki kimerítő betegség vagy súlyos lelki megérzkodtatás következtében gyengének érzi magát, ki vérszegény, kimerült, étvágytalan, fáradt vagy álmatlan az ne használjon más mint a **Bioglobin**-t. Fejlődésben elmaradt gyermekeknek értékes táp és erősítő szer. — —

1607 **Egy üveg ára 3*50 K próba üveg 2 K.**

Kapható: Schubert Városi gyógyszerüzárba ZOMBOR.

2 üveg vételnél portómentesen szállítatik tehát semmiféle költség. Valódi melyen cégem olvasható.

Házamban levő 70 éve fennállott sirkő-üzletnek helyisége

valamint ugyanott egy kényelmes lakás is kiadó. Bővebb értesítést ad **SCHWARZ JÓZSEF Péter Pál-utca 12. (Sugovica part. Schwalm-ház.)** 6601

Eladó. Egy jó forgalmu téglaház

Slavoniában a terület **2500** □-öl, egy téglából rakott kemence, mely tartalmaz **60.000** téglát, egy jó karban levő **oszerépszin 6000** deszkával, **4** szobából álló lakással családi körülmények miatt örök áron eladó. Cim a kiadóhivatalban. 1648

R-WOLF
Magdeburg-Buckau

Magyarországi Képviselete:
Budapest, V., Báthory-utca 18

Szabad, túlhevített gőzű **LOKOMOBILOK**
Wolf eredeti szerkezete 10-300 lóerőig
Bármely gyártelep legelőnyösebb üzemgépe

Földeladás.
Bajaszentistván határában a Szlatinai dűlőben 12 hold szántó és rétből álló föld **eladó vagy bérbeadó.**
Bővebb felvilágosítás ad a tulajdonos **HERZMANN ZSIGMONDNÉ**
Budapest. Váci-ut 12. sz. 1652

Grand HOTEL ESPLANADE — Nagy BUDAPEST, SZÁLLODA III. ZSIGMOND-U. 38-40

a Szent-Lukács- és Császár-gyógyfürdőkkel szemben. (Rózsadomb parkos tövében.)
: Telefon 130-35. :

A modern technika legújabb vívmányainak alkalmazásával teljesen újonnan épült hat emeletes szálloda pazar fényvel berendezett **260** szobával. Rézburor, központi gőzfűtés, minden szobában hideg meleg víz villanyvilágítás, Liftek, külön olvasó-, társalgó-, író-szobák stb

Elsőrangú étterem és kávéház.

Penziórendszer is. Kereskedelmi utazók és fürdőzőknek igen alkalmas. A vonatokhoz saját autójáratok. Villamos közlekedés minden irányban. — Mérsékelt polgári árak. — Uri- és női fodrász a házban. Szives pártfogást kér **Pallai Miksa,** igazgató tulajdonos.

